

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
Управа за спречавање прања новца

ОДЕЉЕЊЕ ЗА НАДЗОР
Група за надзор рачуновођа и ревизора

АНАЛИЗА ОДГОВОРА ПРЕДУЗЕЋА ЗА РЕВИЗИЈУ И РАЧУНОВОДСТВЕНИХ
АГЕНЦИЈА НА ДОСТАВЉЕН УПИТНИК ИЗ ОБЛАСТИ СПРЕЧАВАЊА ПРАЊА
НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА У 2014. ГОДИНИ

Београд, 23. 1. 2015. године
Број:ОН-000017-0003/2015

Управа за спречавање прања новца

САДРЖАЈ:

1. Увод	3
2. Општи подаци о предузећима за ревизију и предузећима/предузетницима за пружање рачуноводствених услуга	6
3. Активности предузећа	7
3.1. Активности предузећа за ревизију	7
3.2. Активности предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга	8
4. Подаци о странкама	10
4.1. Подаци о странкама предузећа за ревизију	10
4.2. Подаци о странкама предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга	12
5. Достављање података Управи за спречавање прања новца	15
6. Обука запослених	16
6.1. Обука запослених у предузећима за ревизију	16
6.2. Обука запослених у предузећима/предузетницима за пружање рачуноводствених услуга	17
7. Закључак	18

Управа за спречавање прања новца

УВОД

Управа за спречавање прања новца, у складу са одредбама члана 82. и 83. Закона о спречавању прања новца и финансирању тероризма („Службени гласник РС“, бр.20/2009, 72/2009, 91/2010 и 139/2014 – у даљем тексту: Закон), врши надзор над применом Закона код обвезника, и то:

- 1) посредан надзор и
- 2) непосредан надзор.

Управа за спречавање прања новца је у 2014. године извршила посредне контроле над предузећима за ревизију и предузећима/предузетницима који се баве пружањем рачуноводствених услуга.

Посредна контрола извршена је слањем Упитника о активностима обвезника у примени прописа који регулишу спречавање прања новца и финансирање тероризма и анализом добијених одговора.

Основни циљеви сачињавања Упитника о активностима обвезника у примени прописа који регулишу спречавање прања новца су:

- Сагледавање тренутног стања познавања обавеза које обвезници имају у складу са Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма и њихових активности у складу са Законом;
- Индиректно праћење развоја система спречавања прања новца и финансирања тероризма;
- Сагледавање разумевања прописа о спречавању прања новца и финансирања тероризма.

Питања у Упитнику подељана су у V целина:

Део I - општи подаци о предузећу

Део II – активност предузећа

Део III – подаци о странкама

Део IV – достављање података Управи за спречавање прања новца

Део V – обука запослених у предузећу

Управа за спречавање прања новца

У првом делу упитника обвезник попуњава основне податке о предузећу који су у вези са називом, адресом и укупним бројем запослених у предузећу на дан 31. 12. 2013. године.

У другом делу упитника обвезници су одговарали на питања која су у вези са активностима предузећа где су достављали одговоре на питања: ко је овлашћено лице и заменик овлашћеног лица, да ли је предузеће за ревизију или предузећа/предузетници за пружање рачуноводствених услуга доставили одлуку о именовању овлашћеног лица и његовог заменика, назив и датум процедура које су усвојене, да ли су усаглашене са изменама Закона о спречавању прања новца и финансирању тероризма. Затим су достављали одговоре на питања која су у вези са анализом ризика и то: да ли су израдили анализу ризика у складу са Смерницама које је донела Управа за спречавање прања новца, да ли је сходно анализи ризика урађена класификација странака према степену ризика, да ли је предузеће извршило класификацију странака према степену ризика од прања новца и финансирања тероризма (низак ризик, средњи ризик и висок ризик), да ли је предвиђено праћење странке, да ли су имали прекидање пословног односа због немогућности спровођења радњи и мера познавања и праћења странке и да ли су поверили вршење радњи и мера трећем лицу.

У трећем делу упитника обвезници су достављали одговоре на питања која су у вези са њиховим странкама и то: број странка са којима предузеће има успостављен пословни однос на дан 31. 12. 2013. године, да ли се број странака смањивао или повећавао у односу на 30. 6. 2013. године и разлог промене броја странака, да ли предузеће за ревизију или предузеће/предузетник за пружање рачуноводствених услуга врши идентификацију странака у складу са чланом 15. Закона о спречавању прања новца и финансирању тероризма, број странака ниског и број странака високог степена ризика, у којим случајевима примењују поједностављене радње и мере познавања и праћења странке као и број странка на које се примењују поједностављене радње и мере, број странака на које се примењују опште радње и мере, као и број странка на које се примењују појачане радње и мере, поступак којим се утврђује да ли је странка страни функционер, као и питање да ли предузеће за ревизију или предузеће/предузетник за

Управа за спречавање прања новца

пружање рачуноводствених услуга код странака средњег и високог ризика утврђује стварног власника.

У четвртом делу упитника обвезници су достављали одговоре о броју пријављених сумњивих трансакција, разлозима за сумњу, броју интерних извештаја које су запослени доставили овлашћеном лицу и броју интерних извештаја које су запослени доставили овлашћеном лицу, а који нису достављени Управи.

У петом делу Упитника, достављени су одговори на питања која су у вези са обуком запослених и то: колико запослених непосредно обавља послове у вези са спречавањем прања новца, да ли је израђен програм годишњег стручног образовања, оспособљавања и усавршавања запослених, да ли се и колико често спроводи обука запослених, да ли се и колико често врши провера знања и да ли се, у ком облику и колико дуго чувају резултати провере знања, као и на питање да ли је предузеће за ревизију или предузеће/предузетник који се бави пружањем рачуноводствених услуга сачинило годишњи извештај о извршеној унутрашњој контроли и предузетим мерама након те контроле у складу са чланом 11. Правилника о методологији за извршење послова у складу са Законом о спречавању прања новца и финансирање тероризма.

Укупан број предузећа за ревизију у Републици Србији износи 60¹. Управа за спречавање прања новца је у претходној години послала дописе свим тада регистрованим предузећима за ревизију, у којима су обавештени да су обвезници у складу са Законом о спречавању прања новца и финансирању тероризма. Уз обавештење, Управа је послала Упитнике о активностима предузећа за ревизију у области спречавања прања новца и финансирања тероризма, у 57 предузећа за ревизију. Посредна контрола извршена је у свих 57 предузећа за ревизију. Треба нагласити да су предузећа за ревизију показа изузетну спремност на сарадњу; о томе сведочи и чињеница да је свих 57 предузећа за ревизију у наведеном року доставило одговор на Упитник.

---

¹ Податак је преузет са сајта Коморе овлашћених ревизора – www.kor.rs

Управа за спречавање прања новца

Укупан број предузетника/предузећа за пружање рачуноводствених услуга у Републици Србији је већи од 8000. У 2014. години посредна контрола вршена је у периоду од фебруара до децембра месеца по различитим критеријумима, слањем Упитника о активностима предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга. Узорком је изабрано 173 предузећа/предузетника којима је послат допис, у ком су обавештени да су обвезници у складу са чланом 4. Закона и дат им је рок од 20 дана у ком треба да доставе попуњен Упитник о активностима предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга. Од укупног броја предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга, 139 су правни лица, а 34 су физичка лица или предузетници. Од 173 контролисаних субјеката, 152 предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга послало је одговоре на допис, док 17 предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга то није учинило. Предузећима/предузетницима који се баве пружањем рачуноводствених услуга, послато је 74 Ургенција, на које је одговоре послало 61 предузеће/предузетник за пружање рачуноводствених услуга, док 13 њих то није учинило.

1. ОПШТИ ПОДАЦИ О ПРЕДУЗЕЋИМА ЗА РЕВИЗИЈУ И ПРЕДУЗЕЋУ/ПРЕДУЗЕТНИКУ ЗА ПРУЖАЊЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ УСЛУГА

Као што је већ наведено, укупан број предузећа за ревизију којима је послат Упитник о активностима предузећа за ревизију је 57. Укупан број запослених у предузећима за ревизију која су доставила одговоре на упитнике износи 1067. Од укупног броја, три предузећа има више од 100 запослених, два предузећа има преко 50 запослених и остала предузећа имају мање од 50 запослених.

Укупан број предузећа/предузетника који се баве пружањем рачуноводствених услуга који су били предмет посредне контроле за коју је било потребно доставити одговоре на Упитник о активностима предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга у области спречавања и откривања прања новца и финансирања тероризма је 173. Укупан број запослених у тим предузећима износи 1116. У 65 предузећа/предузетника има мање

Управа за спречавање прања новца

од 5 запослених, у 74 предузећа/предузетника има од 5 до 10 запослених, у 8 предузећа/предузетника има од 10 до 20 запослених, у 3 предузећа/предузетника има више од 20 запослених.

2. АКТИВНОСТИ ПРЕДУЗЕЋА

2.1. Активности предузећа за ревизију

Према одговорима наведеним у достављеним Упитницима, 4 предузећа за ревизију није доставило одлуку о именовану овлашћеног лица и његовог заменика, што су учинили након додатног дописа којим им је Управа за спречавање прања новца доставила након анализе Упитника. Такође, према одговорима наведеним у достављеним Упитницима, једно предузећа за ревизију није навело заменика овлашћеног лица, којег је у обавези да има по Закону. Процедуре из области спречавања прања новца и финансирања тероризма донела су сва контролисана предузећа за ревизију, што је укупно 57 контролисаних предузећа.

Након извршене анализе Упитника констатовано је да анализу ризика од прања новца и финансирања тероризма, у складу са Смерницама које је донела Управа за спречавање прања новца, од укупног броја предузећа за ревизију нису израдила 2 предузећа за ревизију. Накнадно им је Управа за спречавање прања новца наложила да се анализа ризика од прања новца и финансирања тероризма изради, што је и учињено у датом року.

У зависности од степена ризика од прања новца и финансирања тероризма, предузећа за ревизију су своје странке углавном сврставали у три групе и то: групу са ниским степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма, групу са средњим степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма и групу са високим степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма.

Класификацију странака према степену изложености ризику од прања новца и финансирања тероризма израдило је 57 предузећа за ревизију. Педесет четири предузећа

Управа за спречавање прања новца

за ревизију је већину својих странака сврстало у странке са ниским степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма, док су 2 предузећа већину својих странака сврстала у странке са средњим степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма.

Анализом одговора из достављених Упитника, 98% предузећа за ревизију су својим интерним актима предвидела праћење странака сходно нивоу ризика од прања новца и финансирања тероризма у које је странка сврстана. Према одговорима достављеним на Упитник, долазимо до закључка да предузећа за ревизију своје странке прате у току обављања ревизије финансијских извештаја, као и у току целог пословног односа са странком. Такође, скоро сва предузећа за ревизију су у својим интерним актима предвидела учесталост праћења пословних односа које врше странке које су сврстане у категорију странака са највишим ризиком.

Даљом анализом другог дела Упитника о активностима предузећа за ревизију у области прања новца и финансирања тероризма, установили смо да предузећа за ревизију нису поверавала вршење појединих радњи и мера познавања и праћења странке трећем лицу.

2.2. Активности предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга

Анализом достављених одговора на Упитник о активностима предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга у области спречавања прања новца и финансирања тероризма, од укупног броја послатих Упитника који износи 173, укупно 22 предузетника/правна лица која се баве пружањем рачуноводствених услуга нема заменика овлашћеног лица. Од наведеног броја 4 има само једног запосленог (власника капитала), а 18 предузећа има више од једног запосленог, али нису именовали заменика овлашћеног лица. 111 предузећа је именовало овлашћено лице и његовог заменика у Упитницима, што износи 64,16% од укупног броја анализираних предузећа/предузетника. Четири предузећа/предузетника који се баве пружањем рачуноводствених услуга је као одговор на упитник навело да су у току 2013. године

Управа за спречавање прања новца

променили шифру делатности, тако да нису више обвезници у складу са чланом 4. Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма, исти број предузећа за пружање рачуноводствених услуга је затворено у току 2013. године и као доказ послата су решења Агенције за привредне регистре.

Процедуре из области спречавања прања новца и финансирања тероризма усвојило је 132 предузећа/предузетника и усагласили су их са изменама Закона, док 20 предузећа то није учинило, а од укупног броја 2 предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга навело је да су у току израде оваквих процедура.

Анализу ризика од прања новца и финансирања тероризма у складу са Смерницама које је донела Управа за спречавање прања новца није израдило 15 предузећа, а од тог броја, 2 предузећа/предузетника су у својим одговорима навела да је израда у току. Преостали број предузећа/предузетника који износи 147, је израдило анализу ризика од прања новца и финансирања тероризма, што је 84,97% од укупног броја предузећа над којима је рађена посредна контрола.

У зависности од степена ризика од прања новца и финансирања тероризма, предузећа/предузетници за пружање рачуноводствених услуга су своје странке сврставали у три групе и то: групу са ниским степеном ризика, групу са средњим степеном ризика и групу са високим степеном ризика. Од укупног узорка предузећа/предузетника, 99% је своје странке сврстало у нискоризичне странке, док је само 1% своје странке сврстало у странке са средњим степеном ризика. Анализом одговора из Упитника, само два предузећа/предузетника су анализом ризика од прања новца и финансирања тероризма неке од својих странака сврстали и у висок степен ризика од прања новца и финансирања тероризма. Даљом анализом одговора из достављених Упитника, скоро сви анализирани обвезници су својим интерним актима предвидели праћење странке сходно нивоу ризика од прања новца и финансирања тероризма, а период праћења скоро у свим одговорима је једном годишње за странке са ниским ризиком од прања новца и финансирања тероризма, 6 месеци за странке са средњим степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма и на 3 месеца за странке са високим степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма. 65,89%

Управа за спречавање прања новца

предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга, што од укупног броја износи 114 предузетника/предузећа која се баве пружањем рачуноводствених услуга, својим интерним актима је предвидело праћење пословних односа странке које су сврстане у групу са највишим степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма, док остала предузећа за пружање рачуноводствених услуга то нису учинила, а као образложење је наведено, да нису успостављали пословни однос са странкама које спадају у групу са високим степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма.

Анализом другог дела Упитника о активностима предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга у области прања новца и финансирања тероризма, установили смо да ниједно предузеће/предузетник за пружање рачуноводствених услуга није поверило вршење појединих радњи и мера познавања и праћења странке трећем лицу.

3. ПОДАЦИ О СТРАНКАМА

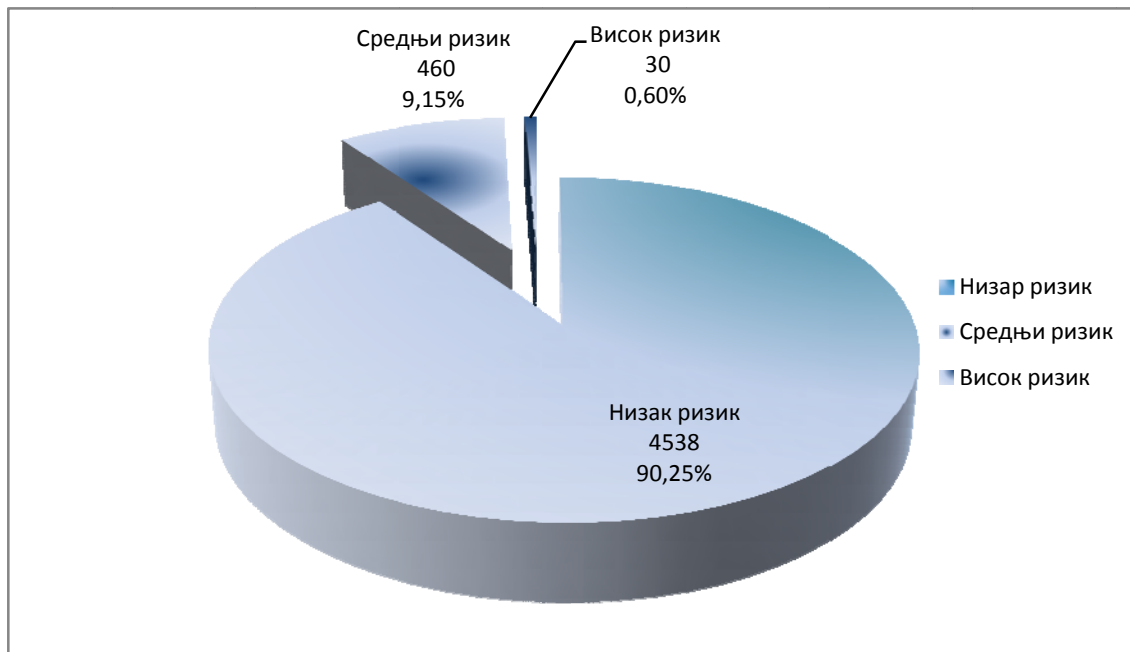
3.1. Подаци о странкама предузећа за ревизију

Укупан број странака у свим предузећима за ревизију износи 5028. Предузећа за ревизију својим странкама пружају следеће услуге:

- Рачуноводствене услуге за 135 странака;
- Ревизију финансијских извештаја за 4537 странака;
- Пореско саветовање за 338 странака и
- Остале услуге за 295 странака.

Од укупног броја странака, са којима су предузећа за ревизију успоставила пословни однос, 30 странака сврстано у странке са високим степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма, 4538 странака сврстано у странке са ниским степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма и 460 странака је сврстано у странке са средњим степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма. У Графикону број 1 је приказана структура странака, према степену ризика од прања новца и финансирања тероризма, која је добијена анализом одговора предузећа за ревизију.

Управа за спречавање прања новца

Графикон 1 – Приказ категоризације ризика код предузећа за ревизију

Сагласно Закону о спречавању прања новца и финансирању тероризма, обвезници су дужни да примењују поједностављене, опште и појачане радње и мере. Предузећа за ревизију су, према степену ризика од прања новца и финансирања тероризма којима су странке изложене, примењивали следеће радње и мере: на 3487 странака предузећа примењују поједностављене радње и мере, на 1516 странака предузећа примењују опште радње и мере и на 25 странака предузећа примењују појачане радње и мере. У горе наведеном тексту, према анализи одговора, предузећа су своје странке сврставала у странке са ниским, средњим и високим степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма, али то није приказано у даљим одговорима, већ су странке поделили у странке са ниским степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма и број тих странака износи 4538 и странке са високим степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма, а њих укупно има 30. Од укупног броја странака којима предузећа за ревизију пружају своје услуге, укупно 460 странака није сврстано нити у низак ни у висок ризик од прања новца и финансирања тероризма, па долазимо до закључка да су ове странке сврстане у странке са средњим степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма.

Управа за спречавање прања новца

Даље је констатовано да сва предузећа за ревизију која су доставила одговоре на Упитник о активностима предузећа за ревизију у области спречавања прања новца и финансирања тероризма врше идентификацију странке у складу са чланом 15. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма.

Утврђивање и проверу идентитета, предузећа за ревизију врше углавном када су странке физички присутне. Само 5 странака није било физички присутно од укупног броја који износи 5028 странака.

Даљом анализом трећег дела Упитника констатовано је да предузећа за ревизију приликом утврђивања чињенице да ли је странка или стварни власник странке страни функционер користе следеће начине: својим упитником, подацима из Агенције за привредне регистре, електронске базе података (world check, first pass baza), писменом изјавом странке. Укупан број страних функционера са којима предузећа за ревизију имају успостављен пословни однос је 3.

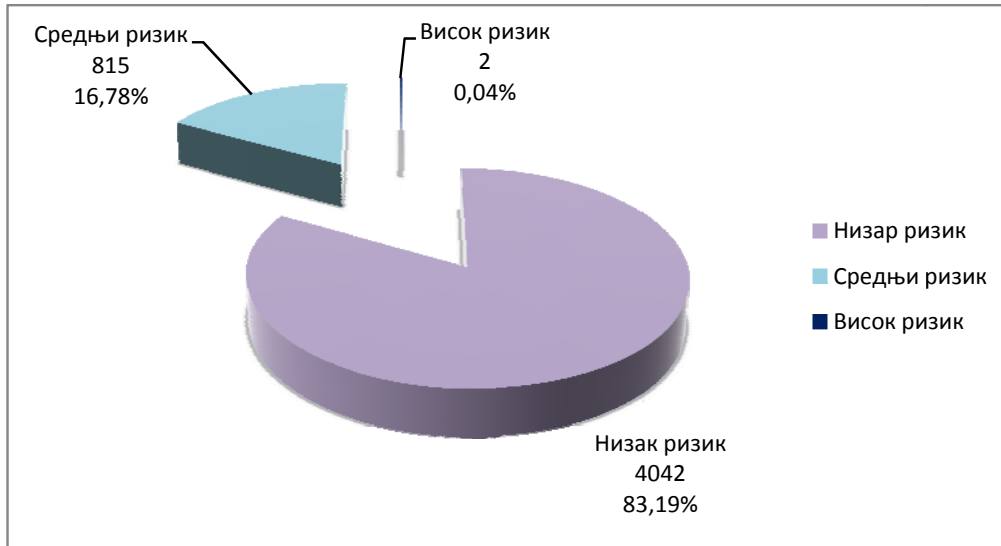
Даљом анализом трећег дела упитника који се односи на предузећа за ревизију су достављала одговоре, на питање да ли код странака средњег и високог ризика утврђују стварног власника, констатовано је да 43 предузећа за ревизију утврђује стварног власника странке, док је 14 предузећа навело да не утврђује стварног власника странке, или да ова одредба није применљива, јер су све странке сврстане у низак степен ризика од прања новца и финансирања тероризма.

3.2. Подаци о странкама предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга

Укупан број странака које су успоставиле пословни однос са предузећима/предузетницима за пружање рачуноводствених услуга износи 4859, од чега су предузећа/предузетници који се баве пружањем рачуноводствених услуга 2 странке сврстали у странке са високим степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма, 815 странака је сврстано у странке са средњим степеном ризика од прања

Управа за спречавање прања новца

новца и финансирања тероризма и 4042 странке је сврстано у странке са ниским степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма.

Графикон 2 – Приказ категоризације ризика код предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга

Сагласно Закону обвезници су дужни да примењују поједностављене, опште или појачане радње и мере. Код 3835 странака примењују се поједностављене радње и мере, код 1604 – опште и посебне радње и мере, а код 8 странака примењују се појачане радње и мере. Анализом одговора на овај део Упитника, установљено је, да предузећа/предузетници који се баве пружањем рачуноводствених услуга, за одређени број странака које су сврстали у низак степен ризика од прања новца и финансирања тероризма примењују опште радње и мере, а за странке сврстане у средњи степен ризика од прања новца и финансирања тероризма примењују појачане радње и мере. Долазимо до закључка да постоји неразумевање Закона, јер се за одређену групу ризика од прања новца и финансирања тероризма примењују неадекватне радње и мере. На пример, ако странку сврстамо у низак степен ризика од прања новца и финансирања тероризма, за ту странку примењујемо поједностављене радње и мере, за странку средњег степена ризика од прања новца и финансирања тероризма примењујемо опште радње и мере, а за странку високог степена ризика од прања новца и финансирања тероризма примењујемо

Управа за спречавање прања новца

појачане радње и мере. Такође, уколико неко од обвезника на странке са ниским степеном ризика од прања новца и финансирања тероризма примењује опште радње и мере, а не поједностављене радње и мере, не значи да поступа супротно ономе што је прописано смерницама, али се на једну странку могу примењивати само једне од наведених радњи и мера.

Даље је констатовано да, већина контролисаних предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга врше идентификацију странке у складу са чланом 15. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма.

Утврђивање и проверу идентитета, предузећа/предузетници су вршили у присуству клијента. Четири предузећа/предузетника која се баве пружањем рачуноводствених услуга је имало успостављен пословни односа са укупно 58 странака које нису биле физички присутне. Предузећима/предузетницима који се баве пружањем рачуноводственим услугама упућен је допис, где је појашњено да се такве странке сврставају у висок ризик од прања новца и финансирања тероризма, што наведена предузећа нису учинила.

Даљом анализом одговора који су достављени Управи, можемо увидети да предузећа/предузетници нису разумели поступак утврђивања да ли је станка или стварни власник страни функционер. На питање из Упитника број 10, које гласи : „На који начин је предузеће/предузетник за пружање рачуноводствених услуга дефинисало поступак по коме утврђује да ли је странка или стварни власник странке страни функционер?“, обвезници су наводила као поступак утврђивања: „Увидом у лична документа“. На основу личних докумената утврђује се и проверава идентитет странке која је физичко лице, законског заступника или пуномоћника странке која је физичко лице, предузетника, заступника, прокуристе и пуномоћника правног лица – што је прописано као дужност обвезника по члану 8. Закона без обзира да ли је странка или стварни власник странке страни функционер или није. Чланом 30. став 2. Закона прописане су додатне радње и мере, поред радњи и мера из члана 8. Закона, које је обвезник дужан да предузме ако је странка или стварни власник странке страни функционер. Углавном је највећи број допуна, писано због неразумевања примене наведеног члана Закона.

Управа за спречавање прања новца

Даљом анализом трећег дела упитника, на питање да ли код странака средњег и високог ризика утврђују стварног власника, предузећа/предузетници који се баве пружањем рачуноводствених услуга су достављали одговоре, у којима је констатовано да је 85 предузећа/предузетника која се баве пружањем рачуноводственим услугама одговорило да утврђује стварног власника странке, док су остали навели да немају таквих странака. Предузећима и предузетницима који се баве пружањем рачуноводствених услугама, која су одговорила да не утврђују стварног власника, или да немају странке средњег и високог степена ризика, Управа за спречавање прања новца је упутила допунска објашњења која се односе на примену чланова 8 и 28. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма (уколико нека од странака из ниског степена ризика, анализом ризика пређе у виши степен ризика од прања новца и финансирања тероризма).

4. ДОСТАВЉАЊЕ ПОДАТАКА УПРАВИ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ПРАЊЕ НОВЦА

Према члану 37. став 4. Закона, предузећа за ревизију, овлашћени ревизори и физичка или правна лица која пружају рачуноводствене услуге дужна су да у случају када странка од њих тражи савет у вези са прањем новца или финансирањем тероризма о томе одмах обавесте Управу, а најкасније у року од три дана када је странка тражила савет.

Сходно члану 37. став 4. Закона, 4 предузећа за ревизију је Управи пријавило трансакција на које су индикатори за препознавање сумњивих трансакција указали да постоје разлози за сумњу (у даљем тексту: сумњиве трансакције).

Анализом је утврђено да је код четири предузећа за ревизију сачињено 138 интерних извештаја, и која су запослени достављали овлашћеном лицу, а исти због недостатка сумње нису прослеђени Управи за спречавање прања новца.

Предузећа/предузетници за пружање рачуноводствених услуга, нису пријављивали сумњиве трансакције Управи за спречавање прања новца јер, како су навели у

Управа за спречавање прања новца

достављеним одговорима на Упитнике, није било сумњивих трансакција. Само два предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга наводе да су сачинила 9 интерних извештаја, али да такви подаци нису достављени Управи за спречавање прања новца.

5. ОБУКА ЗАПОСЛЕНИХ

5.1. Обука запослених у предузећима за ревизију

Обвезник је дужан да обезбеди редовно стручно образовање, оспособљавање и усавршавање запослених који обављају послове спречавања и откривања прања новца и финансирања тероризма у складу са чланом 43. ставом 2. Закона.

Према одговорима датим у Упитнику, од укупног броја предузећа за ревизију, три предузећа није израдило програм стручног образовања, оспособљавања и усавршавања запослених који обављају послове спречавања прања новца и финансирања тероризма. Једно предузеће за ревизију је такав програм сачинило након дописа који им је доставила Управа за спречавање прања новца.

Анализом достављених одговора утврђено је да се код предузећа за ревизију, углавном, обука запослених врши два пута годишње, а да непосредну обуку запослених врше овлашћено лице и заменик овлашћеног лица. Провера знања запослених из области спречавања прања новца и финансирања тероризма се врши писменим или усменим путем. У случајевима када се провера знања врши писменим путем, подаци се чувају у виду белешки или електронски. Као рок за чување тих података у достављеним одговорима, наведен је рок од 1 до 5 година, а има и предузећа која резултате провере знања чувају трајно. Провера знања која се врши усменим путем, сама по себи не може бити доказ да је провера заиста и извршена. Такође, анализом одговора је констатовано да је мали број предузећа за ревизију навео да не врши проверу знања запослених.

Управа за спречавање прања новца

Даљом анализом овог дела Упитника о активностима предузећа за ревизију, утврђено је да је укупно 51 предузеће за ревизију израдило годишњи извештај о извршеној унутрашњој контроли. Шест предузећа за ревизију су у достављеним одговорима навела да такав извештај није сачињен.

5.2. Обука запослених у предузећима/предузетницима за пружање рачуноводствених услуга

Као што је већ наведено, обвезник је дужан да обезбеди редовно стручно образовање, оспособљавање и усавршавање запослених који обављају послове у области спречавања прања новца и финансирања тероризма у складу са чланом 43. ставом 2. Закона.

Анализом одговора из достављених Упитника, од укупног броја предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга, 33 предузећа/предузетника није израдило програм годишњег стручног образовања, оспособљавања и усавршавања запослених који обављају послове спречавања прања новца и финансирања тероризма, а од наведеног броја предузетника/предузећа која се баве пружањем рачуноводствених услуга програм годишњег стручног образовања, оспособљавања и усавршавања запослених, након упућеног дописа израдило је укупно 21 предузеће/предузетника који се баве пружањем рачуноводствених услуга.

Обука запослених се врши најмање једном годишње. Код предузећа која врше обуку, исту спроводе директори предузећа или овлашћена лица. Провера знања се врши углавном писменим путем и резултати се чувају најмање годину дана. Укупан број предузећа која не врше проверу знања запослених је 53.

Даљом анализом одговора из овог дела Упитника, констатовано је да од укупног броја предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга који су доставили одговоре на Упитник о активностима предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга, 85 предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга је сачинило годишњи извештај о унутрашњој контроли за 2013. годину. Остала предузећа/предузетници нису израдили годишњи извештај о редовној унутрашњој

Управа за спречавање прања новца

контроли, али је тим предузећима/предузетницима дописом наложено да такав извештај израде и доставе Управи за спречавање прања новца. До дана сачињавање ове анализе, 48 предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга није доставило тражени извештај.

6. Закључак

Управа за спречавање прања новца је од 2011. године надлежна за надзор рачуновођа и ревизора, али је суштински надзор почела да врши 2012. године. У складу са Процедурама за надзор над применом Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, Управа спроводи две врсте контроле: посредну и непосредну контролу.

Овим извештајем анализирани су резултати посредне контроле, односно одговори из Упитника о активностима предузећа из области прања новца и финансирања тероризма, који је саставни део посредне контроле.

Из овог извештаја може се извести закључак да се код рачуновођа и ревизора појављују одређене нејасноће у разумевању Закона; и то највише у делу утврђивања идентитета странке или власника који је страни функционер и код примене одређених радњи и мера које треба примењивати у зависности од степена ризика којем је странка изложена од прања новца и финансирања тероризма.

Мали број предузећа/предузетника који се бави пружањем рачуноводствених услуга је навео тачан начин утврђивања идентитета странке или стварног власника странке који је страни функционер. Углавном је одговор на ово питање био: „увидом у лична документа“. Управа је стога слала додатна појашњења у којима је захтевала појашњење одговора, објашњавајући начине на које се утврђује да ли је странка или стварни власник страни функционер. С друге стране, пак, предузећа за ревизију су пружила одговоре у складу са Смерницама, односно наводила су да информацију да ли је неко лице страни функционер утврђују на основу изјаве странке, претрагом електронских комерцијалних базе података и др.

Управа за спречавање прања новца

Такође, уочена је одређена нејасаноћа код одговора који се односе на анализу ризика странака и примену адекватних радњи и мера. Иако постоје извесна знања о категоријама ризика, посредним контролама је констатовано да није јасан однос категорије ризика од прања новца и финансирања тероризма и примене одређеног степена пажње (односно радњи и мера познавања и праћења странке) која се примењује у односу на странку са тачно одређеном категоријом ризика. Однос између ризика од прања новца и финансирања тероризма и одређене врсте радњи и мера познавања и праћења странке је јасно описан у Смерницама: на низак ризик се примењују поједностављене радње и мере, на средњи ризик се примењују опште радње и мере и на висок ризик се примењују појачане радње и мере.

Даље, уочено је да су предузећа/предузетници за пружање рачуноводствених услуга на питање да ли утврђују стварног власника код странака сврстаних у средњи или висок степен ризика од прања новца и финансирања тероризма, наводили да немају таквих странака. Тим предузећима слата су додатна појашњења, у којима је наведено да без обзира на то што су своје странке сврстали у низак степен ризика од прања новца и финансирања тероризма, уколико у току пословања анализом ризика њихове странке пређу у виши степен ризика од прања новца и финансирања тероризма, морају утврдити стварног власника странке. Тачније да се у том случају мора поступати у складу са одредбама члана 8. и 28. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма.

Такође се може закључити да су, будући да предузећа за ревизију спроводе редовну обуку својих запослених, њихови одговори на Упитнике били свеобухватни и квалитетнији, за разлику од предузећа/предузетника који пружају рачуноводствене услуге која ту обуку у великој мери не обављају, па су услед тога одговори нејасни.

Даље је уочено, да предузећа/предузетници који се баве пружањем рачуноводствених услуга, нису схватила у потпуности законску обавезу прописану чланом 44. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, а која се односи на обавезу по којој обвезници, до 15. марта текуће године, сачињавају годишњи извештај о извршеној унутрашњој контроли за претходну годину. Овом законском обавезом обвезници ће,

Управа за спречавање прања новца

између осталог проверавати да ли је у оквиру њихових предузећа, успостављен систем за спречавање прања новца и финансирања тероризма на прави начин. Стога ову законску обавезу не треба третирати као испуњавање форме. Напомињемо, да су чланом 11. Правилника о методологији за извршавање послова у складу са Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма прописани сви елементи које овај извештај треба да садржи.

Такође, велики број предузећа/предузетника који се бави пружањем рачуноводствених услуга је навело да документацију чува трајно, 5 година или годину дана. Члан 77. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, тачно прописује рок чувања документације, а тај рок је 10 година.

Сврха успостављања интерног система за спречавање прања новца код сваког обвезника је изградња таквог оквира који ће омогућити да трансакција или лице за које постоји основ сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма буду пријављени Управи.

Предуслов за пријаву сумњиве трансакције је успостављање једног таквог оквира: доношење процедура који ће регулисати односе у вези са спречавањем прања новца код обвезника, адекватна примена индикатора, адекватно спроведена анализа ризика странке или пословног односа, адекватна едукација овлашћених лица и употреба индикатора, али и знања и искуства рачуновођа и ревизора у обављању својих делатности. Тек кад се ови услови остваре, можемо очекивати да систем за спречавање прања новца и финансирања тероризма у делу који се односи на рачуновође и ревизоре почне да функционише на прави начин.

Напомињемо да је од немерљивог значаја да обвезници по Закону о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС“, бр. 20/09, 72/09, 91/10 и 139/2014) уредно извршавају законом прописане обавезе, јер прописно спроведена анализа ризика странке, уредно извршена идентификација странке, као и извршавање осталих одредаба овог закона, игра кључну улогу у евентуалном препознавању трансакција и лица за које постоји основ сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма. Неиспуњавањем предуслова за препознавање таквих

Управа за спречавање прања новца

трансакција и лица, доводи се, на посредан начин, у питање читав систем за спречавање прања новца и финансирања тероризма у Републици Србији, јер је улога Управе за спречавање прања новца да информације о таквим трансакцијама и лицима, која добија од обвезника, прикупља, анализира и, ако утврди да постоји основ сумње да се ради о прању новца и финансирању тероризма, прослеђује надлежним органима. Због тога је веома битно да постоји дисциплина у примењивању одредаба Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС“, бр. 20/09, 72/09, 91/10 и 139/2014) код обвезника.